

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður í Norðurlandaráðnum:

Føroyar eiga at vera meira við í norðurlandska samarbeiðinum

Føroyar eiga at vera meira við í tí norðurlandska samarbeiði bæði innan menta, útbúgving og gransking. Vit eru eitt lítið land, men vit hava so eisini nakað at geva hesum samarbeiði segði Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður m.a., tá hann hevði orðið á norðurlandaráðsfundinum í Oslo herfyri.

Landsstýrismaðurin legði stóran dent á framtíðar samarbeiðið innan hesi øki og segði:

Herr president!

De nordiske statsministres opvurdering af det nordiske kulturelle samarbejde hilsas med glæde af Færøernes landsstyre. Kultur og uddannelse/forskning er valgt ud som 2 af syv prioriterede samarbejdsområder.

Man ønsker at styrke nordisk identitet og fælles kulturel making, og man taler om en ny satsning inden for uddannelsesområdet og i den forbindelse en videre udbygning af NORDPLUS og en bedre kobling mellem det nordiske og europæiske uddannelsessamarbejde. Det sidste har i høj grad færøsk interesse.

Statsministrene har givet udtryk for, at budgetrammerne for det samlede nordiske kultursamarbejde bør udgøre 50 % af det samlede nordiske fællesbudget inden 1996.

Af FIN-gruppernes redogørelse fremgår, at de nordiske institutioner på kultur- uddannelses- og forskningsområdet er vigtige i det nordiske samarbejde. Denne udtalelse kan man fra færøsk side tilslutte sig – bl.a. med Nordens Hus på Færøerne i tankerne. De er her tale om en institution, der på fornem vis har formået at formidle nordisk kultur til Færøerne, færøsk kultur til det øvrige Norden – og samtidig at være et kulturturhus i det færøske miljø.

Færøerne bør være en del af et nordiske kulturelle samarbejde, der er så rigt på fælles traditioner, ligheder – og samtidig uligheder. Færøerne bør være en del af et samlet nordisk kulturmonter overfor og i interaktion med

Europa.

Nordisk kulturelt samarbejde har mange aspekter. Den årlige nordiske kulturfestival er et arrangement, som man følger med stor interesse. På indeværende tidspunkt bør måske ønsket fremføres om, at denne festival om ikke for lang tid kan finde sted på Færøerne under medvirken af bl.a. Nordens Hus og Tórshavn Jazz-fólka- og bluesfestival. Sidstnævnte er et udtryk for et folkeligt arrangement af høj kulturel kvalitet.

Færøerne bør være med i det nordiske uddannelses- og forskningssamarbejde for at forbedre og udvikle uddannelsen i Norden på alle niveauer. Færøerne bør være en del af en nordisk uddannelses- og forskningsfællesskab. Færøerne udgør et lille kulturområde og et lille sprogområde, men kan være bidragende i større nordisk samvirke, og Færøerne repræsenterer en del af den fælles nordiske kulturarv. Det er i den forbindelse vigtigt for os færinger at være med i den internordiske udveksling af studenter og lærere. I denne forbindelse skal betydningen af Nordplus og Nordplus junior endnu en gang understreges. Fra færøsk side erkendes, at lærere og lærerstuderende er vigtige målgrupper i det nordiske udviklingssamarbejde.

Det bliver sagt, at kun ved at stå sammen kan Norden i forskningssammenhæng sammenlignes med de store europæiske lande. Færøerne er en meget lille del af Norden – også i forskningssam-

menhæng. Vores forskning trænger i høj grad til nordiske impulser, og vores forskning har også noget at give til det øvrige Norden.

Færøsk forsknings primære internationale forpligtelse falder på det nationale plan og udgøres primært af: færøsk kultur, litteratur, sprog, historie og samfundsforhold. Dette er områder, der er noget i sig selv, og som kan stå alene; men i en større kulturunivers.

Forståelsen af, at den særlige prioritering af Vestnorden indebærer, at de øvrige nordiske lande må vise stor åbenhed og generøsitet, når det gælder om tilbyde studiepladser og karrieremuligheder til uddannelsessøgende og forskere fra Vestnorden.

Vi færinger ønsker at deltage i det nordiske sprogssamarbejde. Vi erkender, at sprogforståelsen er en grundlæggende forudsætning for alt nordisk samarbejde.

Man tager i forbindelse med omstruktureringen sigte på 2 ministerråd: 1 for almenkultur og 1 for uddannelse og forskning. Der er tale om en 3-årig forsøgsperiode.

Dette skulle medføre klarere politisk styring og bedre koncentration på det enkelte sagsområde med dermed forbunden opfølgning af samarbejdet på det enkelte område. Mindre ministerråd forventes at være mere effektive. Men, der bliver tale om nært samarbejde mellem de to ministerråd på mange områder – f.eks. når det drejer sig om børn og unge og sproganliggende.

Opdelingen i 2 ministerråd medfører naturligt 2 embedsmandskomiteer. Forståelsen af, at dette kan betyde praktiske problemer for de selvstyrende områder – og at man derfor vil lægge vægt på at koordinere møder i råd og komiteer for på den måde at reducere problemerne, glæder os færinger og er i tråd med det, som Marita Petersen udtalte på mødet i København i januar i år.

Fra færøsk side tilslutter vi os de tanker, der er blevet præsenteret i forbindelse med nysatsningen og den nye struktur på Kultur- og uddannelses- og forskningsområdet, og vi ønsker i den forbindelse at give udtryk for, at vi gerne vil deltage i det nordiske samarbejde på det kulturelle, uddannelsesmæssige og forskningsmæssige område i nært samarbejde med de øvrige nordiske lande, således som det er blevet skitseret i et forhåndenværende og fremtidigt perspektiv, der er grundet på fælles kulturtraditioner, fælles nordiske karakteristika og egne nationale træk og udviklingsmønstre.

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður á Norðurlandaráðsfundi:

Vit mugu basa ungdómsarbeiðsloysinum

Arbejdsloysi er størsta og mest álvarsama avbjóðingin síðani 2. heimsbardaga. Tað nyttar ikki bara at tosa um hetta málið. Okkurt ítøkiligt má gerast. Tað ber ikki til, at tey ungu einki arbeiði hava. Latið okkum fara í arbeiðsklæðini og gera nakað við arbeiðsloysið segði Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður á Norðurlandaráðsfundinum í Oslo í vikuni. Hann segði:

Herr president!

På et møde med en pensionistforening faldt jeg i snak med en 90 årig gammel færinger. Da vi var færdige med at snakke om vejret o.l. sagde denne gamle mand: »Så længe jeg har noget for hænderne, så skal det nok gå«.

Nemlig en sådan udtalelse viser, hvor fundamentalt arbejde er i vores tilværelse. Det burde sandelig ikke være nødvendigt at fastslå betydningen af arbejde i vores grundlov. Arbejde er cementeret i livets grundlov. Uden ar-

bejde kan et menneske ikke trives.

— — —

Arbejdsløsheden er Nordens og Europas største svøbe. Konstaterer vi i dag, at vi er for mange mennesker i Norden – konstaterer vi i dag at vi er for mange mennesker i Europa? Selvfølgelig gør vi ikke det. Det er dagens største politiske opgave at sørge for, at hver enkelt individ føler betydningen af at være borger i Norden. Vi skal have brug for

hver eneste medborger.

Færøerne oplever i øjeblikket sin største økonomiske depression. Hvor vi for tre år siden stort set ikke kendte til arbejdsløshed, har vi i dag nordisk rekord i den henseende. Hvor man f.eks. i Danmark efterhånden har vænnet sig til arbejdsløshed – så er vi også i den forbindelse taget på sengen. Og selvfølgelig ønsker vi, at denne uønskede gæst forsvinder lige så raskt, som han er ankommet. Vi er et lille sam-

Framhald á síðu 26